

Kend kulturen

Forskelle i kulturbaggrund giver ofte anledning til misforståelser og dermed øget risiko for voldelige situationer på Retspsykiatrisk afdeling på Psykiatrihospitalet i Nykøbing Sjælland. Derfor valgte personalet at sætte fokus på kulturen for at bringe volden ned.

Af Pia Bøgh, socialrådgiver, Retspsykiatrisk afdeling, Psykiatrihospitalet i Nykøbing Sjælland

Retspsykiatrisk afdeling har en lang tradition for at modtage og behandle psykisk syge, farlige og udadreagerende patienter med dom til foranstaltning på psykiatrisk hospital. For at kunne varetage pleje- og behandlingsopgaven arbejdsmiljømæssigt forsvarligt er det vigtigt, at personalet har viden om voldsforebyggelse og især, at de er bevidste om at tilrettelægge arbejdet, så voldelige episoder minimeres.

I de senere år er der kommet flere patienter med anden etnisk baggrund end dansk på afdelingen, de udgør nu mindst en tredjedel af patienterne.

Ud over de problemer, den psykiske sygdom og den retslige foranstaltning medfører, er der også behandlingsmæssige problemer, der udspringer af kulturelle forskelle. Det kan for eksempel vise sig i patienternes værdisæt, familiemønstre, forhold til autoritetspersoner, herunder mand/kvinde-problematikken, samt opfattelse af sundhed og sygdom, specielt psykisk sygdom. Desuden er der ofte sproglige vanskeligheder.

I behandlingsarbejdet med patienterne med anden etnisk baggrund oplever vi tit, at forskelle i kulturbaggrund giver anledning til mistolkning af situationer i dagligdagen, og det kan give øget risiko for voldelige situationer.

Med projekt "Øgning af kendskabet til kulturbaggrund som middel til at nedbringe volden i Retspsykiatrisk afdeling" ønskede vi således at øge personalets viden om de etniske patienters kulturbaggrunde, specielt med henblik på at vurdere farlighed.

Målgruppen for projektet var hele den retspsykiatriske personalegruppe både den store plejegruppe og de tværfaglige medarbejdere, i alt omkring 150 personer.

Temadage om kulturbaggrunde

I efteråret 2003 deltog alle medarbejdere på afdelingen i to temadage med titlen "Forebyggelse af vold i relation til patienter med anden etnisk baggrund end dansk". Dagene blev gennemført over fire omgange, for at alle kunne få mulighed for at deltage, samtidig med at afdelingerne kunne fungere.

Hensigten var at give en bredere indføring i forhold omkring mennesker med anden baggrund end dansk, der er kommet til Danmark typisk som flygtninge og asylansøgere.

Første dag var bygget op omkring to oplæg. En overlæge fra Videnscenter for Transkulturel Psykiatri underviste i

- værdier
- kultur
- levevis
- sygdomsopfattelse
- kropssprog
- familiemønstre.

alt i relation til den behandlingsmæssige indsats. Dette oplæg blev suppleret af to socialrådgivere fra Rehabiliteringscentret for Torturofre, der underviste i torturens betydning for den menneskelige psyke samt behandling af personer, der har overlevet tortur og flygtningelivet.

På Retspsykiatrisk afdeling er der flere patienter, der har torturoplevelser i ballasten, og hvor det har været af stor betydning, at vi har forholdt os til dette, både i udredningen og i behandlingsindsatsen.

På den anden temadag blev temaerne fra første dag bearbejdet i forhold til de aktuelle problemstillinger, vi kender fra den daglige pleje og behandling. Som ekstern tovholder havde vi tilknyttet en medicinsk antropolog, ansat ved Forskningsinstituttet ved Sankt Hans Hospital.

Formålet med dagen var at synliggøre og beslutte, hvor det var nødvendigt for afdelingen at satse på udvikling i forhold til den samlede behandlingsindsats. Metoden her var i første omgang en fælles brainstorming, hvorefter vi udpegede tre indsatsområder, som vi var enige om at arbejde videre med. Vi besluttede at nedsætte tre effektive arbejdsgrupper om følgende emner

- Anamnese – kulturel udredning
- Kommunikation med etniske pårørende
- Livskvalitetsfremmende aktiviteter.

Efter tre måneders gruppearbejde blev processen afrundet på en fælles temadag i slutningen af marts. Der er kommet flere skriftlige produkter ud af dette arbejde (se boks). Alt sammen noget, der kan bruges af personalet i det daglige arbejde.

Viden fremmer forebyggelse

Projektet har sat fokus på forebyggelse af vold fra patienter med anden etnisk baggrund end dansk.

De faktorer, der er væsentlige i behandlingsarbejdet på retspsykiatrisk afdeling, skal forstås på baggrund af den opgave og specielt de rammer, vi har for arbejdet. Det drejer sig om de fysiske, behandlingsmæssige og især de sikkerhedsmæssige rammer, som afdelingen er underlagt.

Vores erfaringer i øvrigt fra arbejdet med farlige patienter er, at konkret, struktureret miljøterapeutisk indsats er en rigtig metode. Regler for adfærd i afdelingen og i forhold til både medpatienter og personale står ikke til diskussion. Men i forhold til patienter med anden etnisk baggrund er det vigtigt for os at søge viden om de specielle forhold i deres baggrund, der kan have betydning i kommunikationen og arbejdet med dem.

Vi har i projektperioden erfaret, at en eventuel sprogbarriere må brydes. Tolkede samtaler er nødvendige for at kunne opfange betydningsfulde nuancer i udtryksmåder. Viden og indsigt i etniske patienters baggrund fremmer forebyggelse af voldelige udbrud.

Viden og indsigt giver åbenhed, respekt, accept, tolerance, kommunikation og opmærksomhed omkring signaler på farlighed

Hvem: Retspsykiatrisk afdeling, Psykiatrihospitalet i Nykøbing Sjælland. Afdelingen består af et lukket afsnit med plads til 10 patienter fra Vestsjællands Amt samt af Sikringsafdelingen, som er en landsafdeling til behandling af de farligste psykotiske patienter. Sikringen hører under Justitsministeriet, men drives af Vestsjællands Amt.
Hvad: Temadage om forebyggelse af vold i relation til patienter med anden etnisk baggrund end dansk.

Kontakt: Socialrådgiver Pia Bøgh, tlf. 5998 1419, anpibg@vestamt.dk

Projektet på tryk

- Projektets arbejdsgrupper har udarbejdet en række **informationsmateriale** mv.
- En **pjece målrettet pårørende til indlagte.**
- Et **idekatalog over aktiviteter, der fremmer kommunikationen** og dermed behandlingen af patienter med anden etnisk baggrund, og som fremmer den enkelte patients livskvalitet under indlæggelsen.
- Et **grundigt udredningsskema**, som nu er indført i patientjournalerne. I skemaet beskrives forhold vedrørende
 - patientens liv før ankomst til Danmark
 - religion
 - politisk engagement i fødelandet
 - fængsling
 - tortur
 - livet som flygtning
 - patientens eget syn på psykisk sygdom
 - specielle forhold, kulturelt betingede, vedrørende hverdagslivet her.
- **Ringbind med informationsmateriale** samt artikler om forhold i de forskellige lande, til inspiration for personale, der er daglige kontaktpersoner for patienterne. Mappen bliver løbende opdateret.